

Boegbeeld in de kelder

De universiteiten van Gent en Leuven bezitten diverse academische collecties: oudheidkunde, etnografie, dierkunde, de geschiedenis van geneeskunde en wetenschap, en nog veel meer. Het academisch erfgoed van de KU Leuven werd belicht in OKV 2006.3, dat van de Universiteit Gent in OKV 2006.6. Ondertussen, in 2020, opende het Gentse Universiteitsmuseum (GUM) dat met objecten uit de verschillende verzamelingen een geheel nieuw verhaal verteld (zie OKV 2020.5).

In Leuven is er nog niet zo'n overkoepelend museum en blijven de verzamelingen verspreid. Over een ervan, de archeologische collectie, verscheen bij Universitaire Pers Leuven het boek *Boegbeeld in de kelder*. De auteurs zijn Jonas Danckers, doctor in de archeologie en verbonden aan PARCUM, en Bernard Van den Driessche, die destijds de leiding had over het Musée de Louvain-la-Neuve, dat vandaag Musée L heet. Zij graven naar de eerste kern van het huidige Didactische Museum Archeologie van de KU Leuven en komen uit in de politieke en religieuze ontwikkelingen van de jonge Belgische staat. Spanningen tussen katholieken en liberalen leidden tot de Katholieke Congressen in Mechelen over hoe de Kerk haar invloed op alle domeinen van de samenleving kon versterken. Tijdens een discussie op het eerste congres in 1863 over de rol van de christelijke kunst werd de basis gelegd voor de oprichting van de leerstoel 'christelijke archeologie' aan de Leuvense universiteit. Kanunnik Edmond Reusens (1831-1903) werd de eerste professor archeologie in ons land. Vanaf 1864 bouwde hij een collectie archeologie uit, vooral met foto's en gipsafgietsels van voorwerpen uit de middeleeuwen en de renaissance.

In de eerste helft van de twintigste eeuw groeide de verzameling spectaculair dankzij de inspanningen van Reusens' opvolger René Maere (1869-1950) en van Fernand Mayence (1879-1959), hoogleraren in respectievelijk de christelijke en de klassieke archeologie. Interessant is ook te lezen hoe de inhoud en de structuur van de cursussen kunstgeschiedenis en archeologie evolueerden, wat zich vertaalde in de verzamelde objecten voor het Museum voor christelijke archeologie. Een boeiend stukje laat kennismaken met het Bijbels Museum, een initiatief waarmee rector Ladeuze in 1910 startte. Het was bedoeld voor studenten theologie die met behulp van artefacten en naturalia een beeld kregen van Palestina in Jezus' tijd.

En dan is er de 'Brand van Leuven', wanneer in augustus 1914 de Duitsers 209 burgers vermoorden en ruim duizend gebouwen in de vlammen opgingen. Ook de bibliotheek in de Universiteitshal met de honderdduizenden handschriften en boeken werd

Jonas Danckers en Bernard Van den Driessche
Boegbeeld in de kelder
 112 blz.
 ISBN 978 94 6270 3131
 € 25
 Universitaire Pers Leuven

totaal vernield. De verontwaardiging over deze barbarij was groot en de solidariteit na de oorlog evenzeer. Ook al was de archeologische collectie grotendeels gespaard gebleven, Griekenland besloot tot een grote schenking van afgietsels van klassieke beeldhouwwerken, die in 1921 in Leuven toekwamen. Het boek besteedt ruime aandacht aan de Duitse herstelbetalingen, met uiteraard de focus op het academisch erfgoed, en hoe in de loop van de onderhandelingen het plan rijpte voor de oprichting van een 'afgietselmuseum'. In 1926 kocht de Leuvense universiteit ruim honderd objecten bij het afgietselatelier van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis. Het boek geeft met foto's van toen een compleet alle objecten in het vernieuwde Museum voor klassieke archeologie, dat een ereplaats kreeg in de Universiteitshal, samen met het Museum voor christelijke archeologie. Ze waren het uithangbord, het 'boegbeeld' van de Leuvense Alma Mater.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog sloeg het noodlot opnieuw toe. Geallieerde bommen vielen op de Universiteitshal en een groot deel van de archeologische collectie werd tot gruis herleid. Er kwamen wel nieuwe aankopen en schenkingen, maar de verzameling verloor haar glans en toen de universiteit na 1968 werd opgesplitst, werden de stukken verdeeld. Maar zelfs vanuit de kelders en de gangen van de faculteit Letteren, waar de collectie uiteindelijk belandde, blijft ze haar oorspronkelijke didactische rol vervullen.

Boegbeeld in de kelder brengt de boeiende en mooi geïllustreerde geschiedenis van de archeologische collectie van de KU Leuven. **MARK VANVAECK**